

Sygn. akt IV CSK 563/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa [...] Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego "J." Spółki Akcyjnej w [...]

przeciwko Gminie Miasta [...] i Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta [...]

z udziałem interwenientów ubocznych po stronie pozwanej - Polskich Kolei Państwowych Spółki Akcyjnej w Warszawie i Skarbu Państwa - Rejonowego Zarządu Infrastruktury w [...]

o nakazanie złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 lipca 2017 r.,

skargi kasacyjnej pozwanej Gminy Miasta [...]

od wyroku Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 10 lutego 2016 r.,

uchyla zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim została oddalona apelacja strony pozwanej Gminy Miasta [...] i w tej części sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w [...] do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Strona powodowa [...] Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „J.” S.A. w [...] w pozwie skierowanym przeciwko Gminie Miasta [...] i Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta [...] domagała się: zobowiązania pozwanej Gminy do złożenia oświadczenia woli o oddaniu w użytkowanie wieczyste stronie powodowej na okres 99 lat nieruchomości położonej w [...] objętej księgą wieczystą Kw nr ..., stanowiącej część działki nr 83/6 o powierzchni 797 m², oznaczonej na dołączonej do pozwu mapie kolorem szarym; część działki nr 87/7 o powierzchni 603 m², oznaczonej na dołączonej mapie kolorem szarym; część działki nr 38/10 o powierzchni 4 m², oznaczonej na mapie kolorem szarym, wraz z przeniesieniem własności posadowionych na tych działkach budynków oraz określenie sposobu korzystania z tej nieruchomości w ten sposób, że użytkownik wieczysty może prowadzić na tym gruncie działalność handlowo - usługową; zobowiązania pozwanego Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta [...] do złożenia oświadczenia woli o oddaniu stronie powodowej w użytkowanie wieczyste na okres 99 lat nieruchomości położonej w [...] objętej księgą wieczystą Kw nr ..., stanowiącej część działki nr 5 oznaczonej na mapie kolorem szarym i część działki nr 105/1 o powierzchni 673 m² oznaczonej na mapie kolorem szarym wraz z przeniesieniem na powoda własności posadowionych na tych działkach budynków oraz ze wskazaniem, że użytkownik może prowadzić na gruncie oddanym w użytkowanie wieczyste działalność handlowo - usługową.

Wyrokiem wstępnym z dnia 24 września 2015 r. Sąd Rejonowy w [...] uznał roszczenie powoda za usprawiedliwione co do zasady.

W uzasadnieniu ustalił, że G. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „J.” w [...] w dniu 5 grudnia 1990 r. było posiadaczem nieruchomości położonej w [...] przy ul. J. 12, 13A. W dniu 25 maja 1998 r. podmiot ten wystąpił do Wojewody [...] o wydanie decyzji stwierdzającej nabycie prawa użytkowania wieczystego do tego gruntu o powierzchni 2127m² oraz nieodpłatnego nabycia prawa własności znajdujących się na tym gruncie: budynku typu barakowego o powierzchni 341,6 m² i budynku barakowego o powierzchni 351,6 m² Z kolei pismem z dnia 16 listopada 1998 r. złożył do Prezydenta Miasta [...] wniosek o zawarcie umowy o oddanie w

użytkowanie wieczyste tej nieruchomości na podstawie przepisu art. 207 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce gruntami (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 ze zm. – dalej: „u.g.n.”), wskazując iż w dniu 5 grudnia 1990 r. i nadal jest posiadaczem tej nieruchomości bez uregulowanego tytułu prawnego. Z podobnym wnioskiem wystąpił też do Kierownika Urzędu Rejonowego w [...]. Gmina Miasta [...] odmówiła zawarcia żądanej umowy.

[...] Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe „J.” w [...] w likwidacji na podstawie notarialnej umowy z dnia 18 sierpnia 2000 r. zbyło na rzecz „Przedsiębiorstwa J.” S.A. w [...], przedsiębiorstwo traktowane jako zespół składników materialnych i niematerialnych w rozumieniu art. 55¹ k.c. zorganizowanych w postaci [...] Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego „J.” w [...], w tym szczegółowo wskazaną nieruchomość lokalowa, udziały w nieruchomości, spółdzielcze własnościowe prawa do lokali użytkowych oraz nakłady na wzniesienie budynków barakowych położonych w [...] przy ul. J. nr 13 za cenę 310 000 zł. W dniu 18 sierpnia 2000 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy „Przedsiębiorstwa J.” S.A. w [...] podjęło uchwałę o zmianie firmy na [...] Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „J.” S.A. w [...].

Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że poprzednik prawny strony powodowej spełnił przesłanki określone w art. 207 ust. 1 u.g.n. w pierwotnym brzmieniu i w związku z tym przysługiwało mu roszczenie o zawarcie umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste, które następnie zostało przeniesione na stronę powodową na podstawie umowy z dnia 18 sierpnia 2000 r. Jakkolwiek roszczenie to nie zostało wprost wymienione w niej jako jeden ze zbywanych składników majątkowych, ale przedmiotem umowy było przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ k.c., który to przepis wymienia składniki przedsiębiorstwa przykładowo. Zgodnie z art. 55² k.c. czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w jego skład, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów szczególnych. Zatem sporne roszczenie stanowiło jeden z elementów zbywanego przedsiębiorstwa. Również w powołanej umowie wymieniono składniki zbywanego przedsiębiorstwa w formie przykładowej, za czym przemawia użycie zwrotu „w tym”.

Zaskarżonym wyrokiem, Sąd Okręgowy w [...] oddalił apelacje stron pozwanych, dzieląc stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 58 k.c. w zw. z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 1384, ze zm. – dalej: „u.p.p.”), Sąd drugiej instancji wskazał, że wprowadzie, jak wynika z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008 r. III CZP 78/08, zadysponowanie majątkiem likwidowanego przedsiębiorstwa w trybie tej ustawy nie może polegać na sprzedaży całego przedsiębiorstwa, a jedynie jego poszczególnych składników, których otwarty katalog został wymieniony w art. 55¹ k.c., jednakże w tej sprawie nie nastąpiła sprzedaż całego przedsiębiorstwa. Jak wynika bowiem z umowy z dnia 18 sierpnia 2000 r. nie doszło do sprzedaży [...] Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego „J.” w [...] jako całości, ale do sprzedaży poszczególnych składników majątkowych i niemajątkowych wchodzących w skład przedmiotowego przedsiębiorstwa, o czym świadczy jej zapisy: „inne składniki majątkowe i niemajątkowe określone i opisane w wycenie (...), a także w innych dokumentach” oraz „sprzedaje zespół składników materialnych i niematerialnych (...), w tym (...)”. W konsekwencji - zdaniem Sądu drugiej instancji - umowa ta bez względu na jej nazwę - „umowa sprzedaży przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c.”, zmierzała w istocie do przeniesienia wszystkich składników majątku likwidowanego przedsiębiorstwa na powoda. Skoro strony czynności prawnej przy zawarciu umowy nie wyłączyły żadnego ze składników wchodzących w skład przedsiębiorstwa, to należy przyjąć, że czynność ta obejmuje wszystkie składniki, które w chwili jej dokonywania stanowiły składniki przedsiębiorstwa, nawet jeśli nie zostały w niej wymienione.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach, strona pozwana Gmina Miasta [...] zaskarżając powyższy wyrok w całości, wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzuciła naruszenie art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c. przez nie odróżnianie na tle konkretnego dokumentu, właściwej treści „zaświadczającej” od pozostałej treści dokumentu oraz właściwego zakresu „zaświadczenia”; art. 227 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. przez pominięcie ustalenia Sądu pierwszej instancji, iż podstawą zawarcia umowy z dnia 18 sierpnia

2000 r. było zarządzenie Wojewody [...] z dnia 10 sierpnia 2000 r. nr 98/2000, wydane na podstawie art. 19 u.p.p. i w konsekwencji błędne ustalenie, że nastąpiło zbycie wszystkich składników majątku likwidowanego przedsiębiorstwa państwowego, również tych wprost w akcie notarialnym nie wymienionych; art. 382 k.p.c. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że przedmiotem żądania pozwu są wyłącznie części działek nr 83/6, 87/7 i 38/10 stanowiące własność pozwanej Gminy, oraz że oświadczenie woli w stosunku do tych działek mają złożyć Gmina Miasta [...] oraz Skarb Państwa - Prezydent Miasta [...]; art. 207 ust. 1 u.g.n., art. 58 § 1 k.c., art. 18a ust. 1, u.p.p., art. 65 § 2 k.c., art. 55¹ k.c., art. 39 ust. 1 pkt 1, art. 40 ust. 1 i art. 41 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 1055), przez przyjęcie, że strona powodowa nabyła roszczenie o ustanowienie użytkowania wieczystego spornego gruntu wskutek uznania, że przedsiębiorstwo państwowe w likwidacji jest uprawnione do zbycia przedsiębiorstwa państwowego jako całości i w konsekwencji sanowanie nieważnej czynności prawnej zbycia przedsiębiorstwa, jako obejmującej wszystkie jego składniki majątkowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Naruszenie przez sąd drugiej instancji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy wskutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05 nie publ., z dnia 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07, nie publ, z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC - ZD 2008 Nr D, poz. 118; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14, nie publ.).

Sporządzone przez Sąd drugiej instancji uzasadnienie zaskarżonego wyroku poddaje się kontroli kasacyjnej. Pod postawiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. nie podpada sytuacja, kiedy sąd *meriti* w ustalonym stanie faktycznym dokonuje błędnej jego oceny prawnej, tj. dopuszcza się naruszenia prawa materialnego. Wprawdzie sentencja wyroku wstępnego Sądu pierwszej instancji jest ogólnikowa: „uznaje roszczenie powoda za

usprawiedliwione co do zasady”, zaś sentencji zaskarżonego wyroku o treści: „oddala apelację” sugeruje, że przedmiotem rozpoznania była jedna apelacja (w sytuacji gdy strony pozwane wywiodły odrębne apelacje), jednak analizując treść uzasadnienia wyroków Sądu pierwszej i drugiej instancji nie budzi wątpliwości, że wyrok wstępny odnosi się do żądań w stosunku do obu stron pozwanych, a Sąd drugiej instancji rozpoznał obie apelacje, za czym przemawia przytoczenie zbieżnych w treść wniosków i zarzutów apelacyjnych obu pozwanych. Sąd Rejonowy w pisemnych motywach przedstawił stanowiska procesowe obu pozwanych. Z kolei Sąd Okręgowy nie odrzucił którejkolwiek z apelacji jako wywiedzionej od nieistniejącego wyroku. Skarżąca nie twierdziła, że ze względu na treść sentencji wyroków Sądów obu instancji i ich uzasadnienia zachodzi wątpliwość, co do tego, jakie roszczenia strony powodowej zostały uznane za usprawiedliwione co do zasady. Cechą charakterystyczną wyroku wstępnego jest jedynie przesądzenie zasady dochodzonego roszczenia (art. 318 § 1 k.p.c.).

Artykuł 382 k.p.c. określa podstawę merytorycznego orzekania przez Sąd drugiej instancji, która obejmuje materiał dowodowy zebrany przez sąd pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Zebrany materiał w rozumieniu tego przepisu, to dowody przeprowadzone w sprawie oraz fakty powszechnie znane, znane sądowi urzędowo, fakty przyznane, a także objęte twierdzeniami jednej strony, co do których druga strona nie wypowiedziała się. Uregulowanie to nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek dokonania ponownie własnych ustaleń, które mogą obejmować ustalenia sądu pierwszej instancji przyjęte za własne albo różnić się od tych już poczynionych, a następnie poddania ich ocenie pod kątem prawa materialnego.

Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyraźnie stwierdził, że poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne uznaje za prawidłowe i przyjmuje je za własne. Sąd Okręgowy nie uzupełniał postępowania dowodowego, ani też nie poczynił dodatkowych ustaleń faktycznych. Nieporozumienie, którego wynikiem jest treść zarzutów naruszenia prawa procesowego w postaci art. 227 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. oraz art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c. wiąże się z konstrukcją sporządzonego przez Sąd drugiej instancji uzasadnienia wyroku, w którym rozważania co do zarzutów skierowanych

przeciwko podstawie faktycznej rozstrzygnięcia są prowadzone równolegle z analizą kwestii materialno-prawnych. Skarżący stawiając zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. nie wskazuje, jakie okoliczności faktyczne mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia zostały pominięte. To samo dotyczy zarzutów odnoszących się do dowodu z notarialnej umowy zbycia przedsiębiorstwa z dnia 18 sierpnia 2000 r., której treść została przedstawiona w ramach ustaleń faktycznych. Sądy obu instancji nie ustaliły, że w akcie notarialnym zostało wymienione roszczenie o ustanowienie użytkowania wieczystego gruntu, natomiast opierając się na ustalonym stanie faktycznym, ocenę zakresu przedmiotowego tej umowy dokonały w oparciu o przepisy art. 55¹ i 55² k.c., dochodząc do konkluzji, iż przedmiotem zbycia było przedsiębiorstwo obejmujące wszystkie składniki materialne i niematerialne, także i te, które nie zostały wprost wymienione w umowie. Są to już jednak rozważania dotyczące podstawy prawnej, a nie faktycznej rozstrzygnięcia.

Zgodnie z art. 18a ust. 1 u.p.p. w wersji obowiązującej od dnia 1 stycznia 1997 r. likwidacja przedsiębiorstwa państwowego polega na zadysponowaniu jego składnikami materialnymi i niematerialnymi, o których mowa w art. 55¹ k.c., i wykreśleniu przedsiębiorstwa państwowego z Krajowego Rejestru Sądowego, po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli.

Sąd Najwyższy dokonał szczegółowej wykładni tego przepisu w związku z art. 55¹ k.c. w uchwale z dnia 17 września 2008 r., III CZP 78/08, OSNC 2009, nr 9, poz. 116, wyjaśniając, że likwidacja przedsiębiorstwa państwowego nie może polegać na sprzedaży przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c., jako zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej, obejmującym w szczególności składniki w tym przepisie wymienione. W uzasadnieniu wskazał, że art. 18a u.p.p. został wprowadzony przez ustawę z dnia 19 lipca 1991 r. o zmianie ustaw o przedsiębiorstwach państwowych oraz o gospodarce finansowej przedsiębiorstw (Dz. U. Nr 75, poz. 329). Ustępy 2 i 3 tego artykułu dotyczyły sprzedaży przedsiębiorstwa w całości na podstawie art. 37 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.), która mogła nastąpić bez przeprowadzenia likwidacji przedsiębiorstwa państwowego. Z przepisów tych jednoznacznie wynikało, że zbycie całości

przedsiębiorstwa mogło nastąpić jedynie przez organ założycielski, poza postępowaniem likwidacyjnym, w procedurze prywatyzacyjnej, wedle zasad określonych w nieobowiązującym w chwili zawarcia umowy z dnia 18 sierpnia 2000 r. artykule 37 ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Nowelizacja dokonana ustawą z dnia 20 grudnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z reformą funkcjonowania gospodarki i administracji publicznej oraz o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 156, poz. 775), sprowadzała się do skreślenia ust. 2 i 3 artykułu 18a u.p.p., gdyż w ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji, uregulowano prywatyzację bezpośrednią, polegającą, m.in. na zbyciu przedsiębiorstwa w całości, wobec czego regulacje zamieszczone dotychczas w art. 18a ust. 2 i 3 u.p.p. stały się zbędne. W konsekwencji, wykładnia gramatyczna art. 18a ust. 1 u.p.p., wsparta wykładnią historyczną, prowadzi do wniosku, że przepis ten odnosi się wyłącznie do zbycia poszczególnych składników materialnych i niematerialnych przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym, zaś zbycie całego przedsiębiorstwa zostało zastrzeżone do tzw. prywatyzacji bezpośredniej.

Według art. 55¹ k.c. przedsiębiorstwo nie jest tylko zbiorem składników niematerialnych i materialnych. Jest to wprawdzie zespół takich składników, ale co najistotniejsze, zorganizowany i przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej. Wobec tego, czym innym jest zespół składników materialnych i niematerialnych przedsiębiorstwa, a czym innym samo przedsiębiorstwo. Artykuł 18a ust. 1 u.p.p. nie daje przedsiębiorstwu państwowemu kompetencji do zbycia całego przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym. Natomiast zbycie nawet wszystkich składników materialnych i niematerialnych nie zawsze oznacza, że dokonano zbycia przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym, tj. w tym rozumieniu, o jakim mowa w art. 55¹ k.c. W takim przypadku, kryterium demarkacyjnym jest przesłanka w postaci zorganizowanego zespołu składników przeznaczonego do prowadzenia określonej działalności gospodarczej.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym sprawę podziela w pełni pogląd prawny wyrażony w przedstawionej uchwale z dnia 17 września 2008 r. Według art. 55¹ k.c. w wersji obowiązującej w dniu zawarcia umowy z dnia 18 sierpnia

2000 r., przedsiębiorstwem był zespół składników materialnych i niematerialnych przeznaczony do realizacji określonych zadań gospodarczych i obejmował wszystko, co wchodziło w skład przedsiębiorstwa, w szczególności składniki w tym przepisie wymienione.

Jak wynika z zaakceptowanych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, przedmiotem umowy z dnia 18 sierpnia 2000 r. była sprzedaż przedsiębiorstwo traktowanego jako zespół składników materialnych i niematerialnych w rozumieniu art. 55¹ k.c., zorganizowanych w postaci [...] Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego „J.” w [...] (§ 3 umowy). Potwierdzeniem tego, że przedmiotem zbycia było przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym, tzn. jako zespołu składników materialnych i niematerialnych, przeznaczonego do realizacji zadań gospodarczych, jest też treść paragrafu 5 umowy, w którym jest mowa o wydaniu przedsiębiorstwa jako takiego, a nie poszczególnych jego składników. Należy zwrócić uwagę, że w żądaniu pozwu, strona powodowa domagając się zobowiązania pozwanej Gminy do zawarcia umowy o oddanie opisanej nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste i przeniesienia własności znajdujących się na nim budynków, żądała również określenie sposobu korzystania z tej nieruchomości w ten sposób, że użytkownik wieczysty może prowadzić na tym gruncie działalność handlowo - usługową.

W takim stanie faktycznym, Sąd drugiej instancji dokonał błędnej interpretacji art. 18a u.p.p. Z jednej strony wskazuje, że przedmiotem sprzedaży nie było [...] Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „J.” w [...] jako całość, lecz poszczególne jego składniki majątkowe i niemajątkowe, co wywiódł z przywołanych wybiórczo fragmentów umowy: „inne składniki majątkowe i niemajątkowe określone i opisane w wycenie (...), a także w innych dokumentach” oraz „sprzedaje zespół składników materialnych i niematerialnych (...), w tym (...)”. Przy takiej interpretacji, umowa z dnia 18 sierpnia 2000 r. nie obejmowała dochodzonego w tej sprawie roszczenia, skoro nie zostało ono w niej wymienione. Z drugiej strony, Sąd Okręgowy z przywołanych zapisów umowy wywodzi, że umowa ta bez względu na jej nazwę - „umowa sprzedaży przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c.”, zmierzała do przeniesienia na powoda wszystkich składników majątku likwidowanego przedsiębiorstwa, a zatem również i roszczenia z art. 207 ust. 1 u.g.n.

Wadliwość rozumowania Sądu drugiej instancji jest wynikiem nie odróżniania pojęcia przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym - określonym w art. 55¹ k.c., czyli jako przeznaczony do realizacji określonych zadań gospodarczych zespół składników niematerialnych i materialnych od pojęcia sumy składników materialnych i niematerialnych. W przypadku, gdy przedmiotem sprzedaży nie jest przedsiębiorstwo w znaczeniu określonym w art. 55¹ k.c., lecz jego poszczególne składniki, wówczas zbyciem objęte są wyłącznie te składniki, które wyraźnie zostały określone w czynności prawnej. Nie można wtedy stosować domniemania z art. 55¹ i 55² k.c., w tym znaczeniu, że taka czynność prawna obejmuje wszystkie inne składniki wchodzące w skład tego przedsiębiorstwa. Taka sytuacja wystąpi w szczególności, gdy poszczególne składniki zostaną zbyte na rzecz różnych podmiotów. Jeśli natomiast sprzedaż obejmuje przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym (art. 55¹ k.c.), zbycie odnosi skutek co do wszystkich jego składników niematerialnych i materialnych, nawet tych, które nie zostały wyraźnie wymienione w umowie, co wynika również z art. 55² k.c.

Skoro umowa z dnia 18 sierpnia 2000 r. dotyczyła przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym, to z uwagi na jej sprzeczność z art. 18a u.p.p., nie mogła wywrzeć skutku prawnego, a przede wszystkim w odniesieniu do spornego składnika majątkowego w postaci roszczenia z art. 207 ust. 1 u.g.n.

Wartość przedmiotu sporu w sprawie z powództwa skierowanego przeciwko Skarbowi Państwa wyłączyła dopuszczalność zaskarżenia skargą kasacyjną wyroku Sądu drugiej instancji przez tego pozwanego oraz rozpoznania sprawy na jego rzecz (art. 378 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391²¹ k.p.c.), gdyż pomiędzy pozwanymi zachodzi współuczestnictwo formalne (każdy z pozwanych jest właścicielem innej nieruchomości objętej pozwem - k. 3 - 4, 187, 746), zaś powołany przepis stanowiąc o będących przedmiotem zaskarżenia wspólnych prawach i obowiązkach odsyła do art. 72 § 1 pkt 1, a nie także do pkt 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2013 r., I PK 9/13, nie publ.).

Na marginesie trzeba zwrócić uwagę, że występujący w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej PKP SA w [...] w piśmie z dnia 2 kwietnia 2015 r. cofnął oświadczenie o przystąpieniu do sprawy w tym charakterze

(k. 532), co powinno spowodować w dalszej części postępowania podjęcie przez Sąd stosownej decyzji procesowej.

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c.

kc

aj